

Makroekonomikas un budžeta apskats 2020

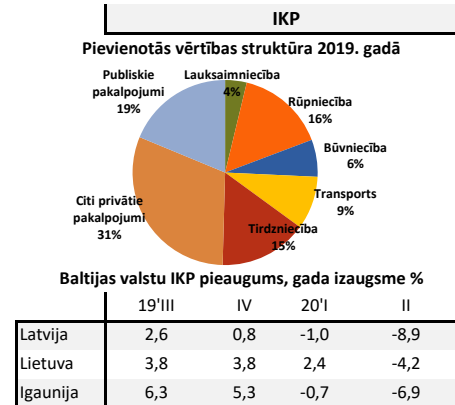
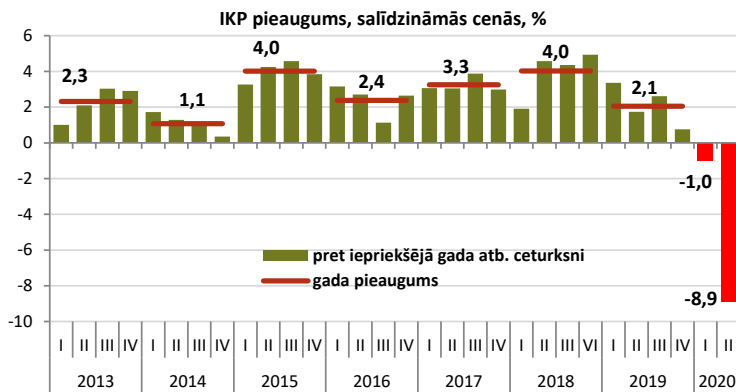
Nr. 8

Finanšu ministrija

Galvenie makroekonomiskie rādītāji	2019	Prognozes**			
		2020	2021	2022	2023
Iekšzemes kopprodukts (IKP)					
faktiskajās cenās (milj. eiro* un pieaugums, %)	30463	-7,4	6,5	5,3	5,2
salīdzināmās cenās (milj. eiro* un pieaugums, %)	27561	-7,0	5,1	3,1	3,1
IKP deflators* (gads pret gadu), %	2,4	-0,5	1,3	2,0	2,0
Patēriņa cenu indekss (gads pret gadu), %	2,8	0,2	1,2	2,0	2,0
Vidējā bruto mēneša darba samaksa, eiro un pieaugums faktiskajās cenās, %	1076	-1,0	3,0	5,0	5,0
Nodarbinātība, tūkst. iedzīvotāju un pieaugums, %	910	-4,4	0,6	1,0	-0,1
Bezdarba līmenis (gada vidējais), %	6,3	10,5	9,8	8,1	7,3
Preču un pakalpojumu eksports					
faktiskajās cenās (milj. eiro* un pieaugums, %)	18317	-14,8	7,7	4,6	5,7
salīdzināmās cenās (milj. eiro* un pieaugums, %)	17438	-10,3	6,5	3,0	4,0
Preču un pakalpojumu imports					
faktiskajās cenās (milj. eiro* un pieaugums, %)	18572	-16,3	9,0	6,3	6,5
salīdzināmās cenās (milj. eiro* un pieaugums, %)	18763	-11,5	6,8	3,2	3,4

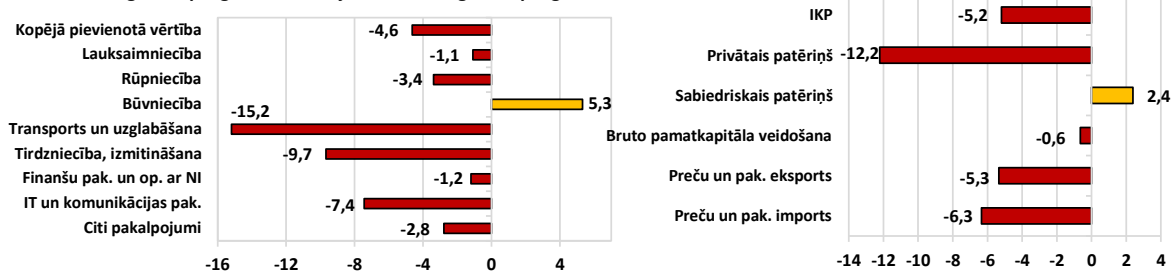
* Atbilstoši CSP 30.09.2020 veiktajām IKP laikrindas korekcijām, nemainot prognozes

** Prognozes izstrādātas 2020.gada jūnijā un ir ņemtas par pamatu Latvijas Vidēja termiņa budžeta ietvara 2021.-2023. gadam sagatavošanā

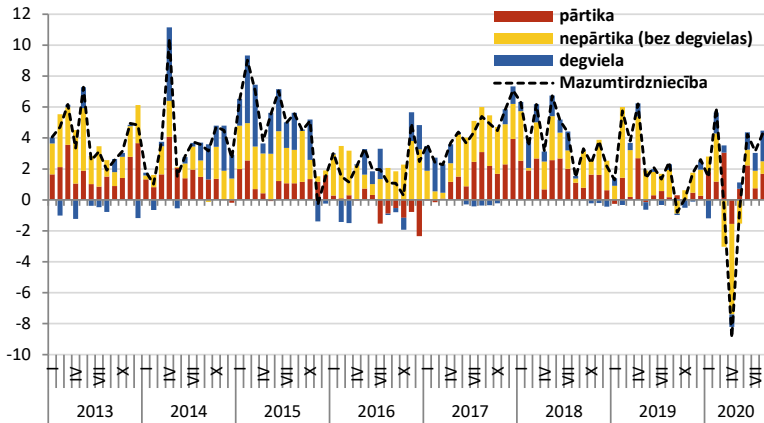
Šā gada pirmajā ceturksnī Latvijas iekšzemes kopprodukts (IKP), salīdzinot ar pagājušā gada attiecīgo ceturksni, samazinājās par 1,0%, bet otrajā ceturksnī COVID-19 krīzes ietekmē ekonomikas kritums sasniedza 8,9%. Tas ir straujākais IKP kritums kopš 2010.gada, tomēr ekonomikas sarukums bijis mazāks nekā sākotnēji prognozēts, labāku noturību pret krīzi uzrādot ražošanas nozarēm un pakalpojumu nozarēm sākot atgūties ātrāk nekā sagaidīts. Ekonomikas krituma dziļums arī bijis mazāks nekā iepriekšējā krīzē, kad 2009.-2010.gadā IKP kritums gada griezumā piecus ceturkšņus pēc kārtas pārsniedza 10%. Otrajā ceturksnī IKP kritumu noteica galvenokārt privātā patēriņa samazināšanās, ierobežojumu ietekmē krasi sarūkot izmitināšanas un ēdināšanas, mākslas, izklaides un atpūtas, komercpakalpojumu un transporta nozaru apjomiem. Dati liecina, ka otrajā ceturksnī ir ticis sasniegts krīzes zemākais punkts un nākamajos ceturkšņos ekonomikas aktivitāte pakāpeniski atjaunosies. EK veidotais ESI indekss gan Latvijā, gan Eiropas Savienībā kopumā, septembrī ir paaugstinājies jau piekto mēnesi pēc kārtas, lai gan joprojām vēl nav atgriezies ilgtermiņa vidējā līmenī. Turklāt pēdējo nedēļu laikā Eiropā strauji pieaug jauno Covid-19 gadījumu skaits, apdraudot ekonomikas atkopšanās perspektīvas.

IKP izaugsme no nozaru un izlietojuma puses, 2020.gadā 1.pusgads salīdzinājumā ar 2019.gada 1.pusgadu, %

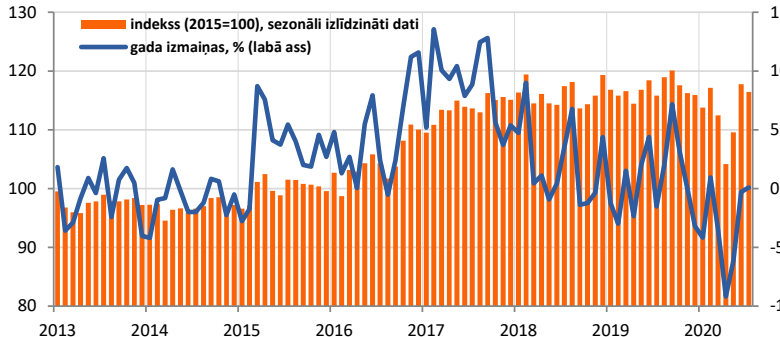
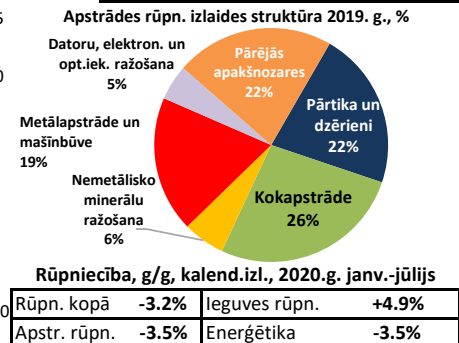
Ekonomikas lejupslīdi 2020.gada pirmajā pusē kopā noteica galvenokārt privātā patēriņa kritums, kas skaidrojams ar COVID-19 slimības izplatības ierobežošanai ieviestajiem pasākumiem, kuri būtiski samazināja iedzīvotāju ekonomisko aktivitāti. Vienlaikus investīciju apjoms gada pirmajā pusē samazinājies tikai par 0,6%, un tik niecīgu samazinājumu sekmēja pieaugums būvniecības nozarē par 5,3%. Eksporta apjomam samazinoties lēnāk nekā importa apjomam, pozitīvs devums gada pirmajā pusē bijis neto eksportam, un ekonomikas kritumu bremsēja arī sabiedriskā patēriņa pieaugums par 2,4%. No nozaru puses visbūtiskāk ekonomikas lejupslīdi ietekmēja kritums transporta nozarē par 15,2%, kā arī izmitināšanas un ēdināšanas nozarē par 38,7%, mākslas, izklaides un atpūtas nozarē par 27,9% un informācijas un komunikācijas pakalpojumu nozarē par 7,4%. Samazinājumi gada pirmajā pusē bijuši arī visās pārējās pakalpojumu nozarēs, kā arī lauksaimniecībā un apstrādes rūpniecībā. Neliels apjoms pieaugums gada pirmajā pusē fiksēts tikai pārējā rūpniecībā - par 0,4% un valsts pārvaldē un aizsardzībā - par 1,4%, salīdzinot ar 2019.gada pirmo pusi.

Dati: CSP, Eurostat, LR Finanšu ministrija

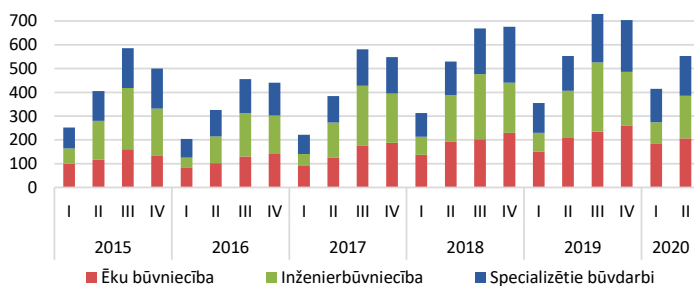
Mazumtirdzniecības apgrozījuma gada pieaugums pa grupām*, %

Mazumtirdzniecība

Apgrozījuma struktūra 2019.g., %			
17	41	42	
Gada pieaugumi, kalend.izl., 2020.g. janv.-augusts			
Kopā	+1,1%	Nepārtika(bez degv.) -1,2%	
Pārtika	+2,9%	Degviela	+3,5%

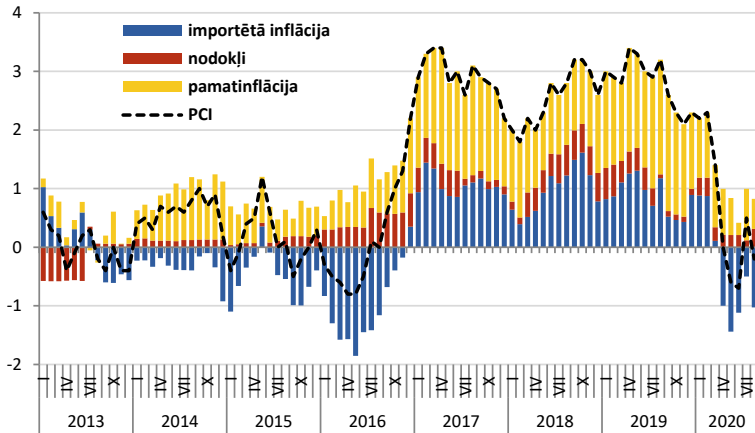
Š.g. augustā mazumtirdzniecības apgrozījums palielinājās trešo mēnesi pēc kārtas un bija par 4,4% augstāks nekā pirms gada. Turklāt pēdējos mēnešos reģistrētais pieauguma temps ir straujāks nekā pērn, tomēr, ņemot vērā straujo tirdzniecības kritumu aprīlī, 2020.gada astoņos mēnešos nozares izaugsme ir visai vāja, veidojot 1,1%. Augustā mazumtirdzniecības izaugsme visbūtiskāk veicināja degvielas tirdzniecības apjomu kāpums par 11,3%, ko noteica gan lētāka degviela, gan iedzīvotāju aktīvāka pārvietošanās ar auto. Pārējo nepārtikas preču pārdošanas apjomi augustā palielinājušies par 2,0%, ko lielā mērā noteica māsaiņniecības elektropreču, kā arī farmaceitisko un medicīnisko piederumu mazumtirdzniecības kāpums. Savukārt mazumtirdzniecība pārtikas veikalos augustā bija par 4,1% augstāka nekā pirms gada.

Rūpniecības produkcijas izlaides apjoms

Rūpniecība

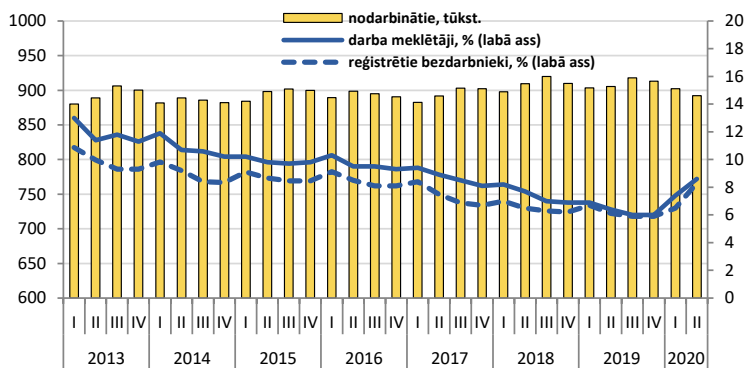
Pēc iepriekšējos mēnešos piedzīvotajiem kritumiem jūlijā Latvijas rūpniecībā ir atkal atsākusies izaugsme. Kopējais ražošanas apjoms salīdzinājumā ar pagājušā gada attiecīgo mēnesi palielinājies par 0,1%, bet apstrādes rūpniecībā fiksēta jau 1,8% izaugsme. Jūlijā izaugsme atjaunošanos apstrādes rūpniecībā nodrošinājis galvenokārt straujais kāpums lielākajā apstrādes rūpniecības apakšnozarē – koksnes un koka izstrādājumu ražošanā, kur izlaides apjoms salīdzinājumā ar pagājušā gada jūliju pieaudzis par 12,5%. Jūlijā būtiski pieaugusi arī ķīmisko produktu ražošana – par 13,7%, un elektrisko iekārtu ražošana – par 6,6%. Otrajā lielākajā apstrādes rūpniecības apakšnozarē – pārtikas produktu ražošanā – apjomi jau vairākus mēnešus saglabājušies stabili, jūlijā, salīdzinot ar pagājušā gada jūliju, samazinoties par 0,2%. Savukārt spēcīgi kritumi joprojām saglabājušies gatavo metālizstrādājumu ražošanā – par 15,5%, automobiļu un piekabju ražošanā – par 16,8% un tekstilizstrādājumu ražošanā – par 10,8%. Pretēji apstrādes rūpniecības pieaugumam kopējo rūpniecības izaugsme jūlijā ierobežoja kritums elektroenerģijas un gāzes apgādes nozarē par 14,1%, elektroenerģijas ražošanas apjomiem, salīdzinot ar pagājušā gada jūliju, kritoties par 27%. Savukārt ieguves rūpniecībā jūlijā bija fiksēts 11,5% pieaugums. Tādējādi līdz ar uzlabojumiem pēdējo mēnešu laikā gada pirmajos septiņos mēnešos kopā Latvijas rūpniecības apjoma kritums bijis mērens, visai rūpniecībai kopā samazinoties par 3,2%, bet apstrādes rūpniecībai – par 3,5%.

Būvniecības izlaides apjoms faktiskajās cenās, milj. eiro

Būvniecība

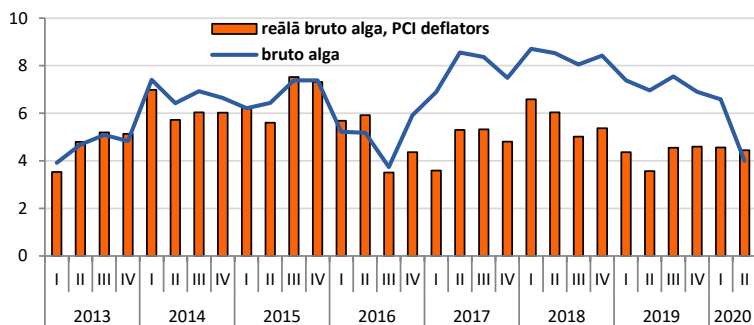
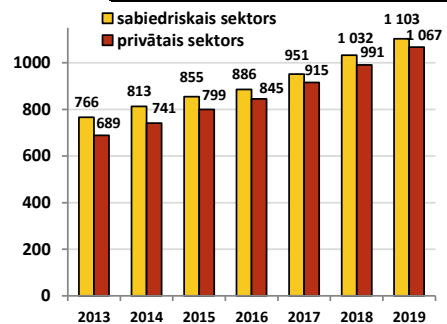
Pēc strauja būvniecības apjoma pieauguma š.g. pirmajā ceturksnī (+16,9% fakt. cenās) nozares izlaides kāpums otrajā ceturksnī sabremzējās, izlaidei saglabājoties iepriekšējā gada attiecīgā ceturkšņa līmenī. Otrajā ceturksnī kritumu uzrādīja ēku būvniecība - par 2,5%, samazinoties dzīvojamā ēku, viesnīcu, rūpnieciskās ražošanas ēku un noliktavu celtniecībai, kā arī inženierbūvniecība, kuras apjomi gada laikā saruka par 7,9%. Savukārt specializēto būvdarbu apjomi turpināja palielināties arī otrajā ceturksnī - par 13,9%. Š.g. otrajā ceturksnī izsniegtajās būvatļaujās paredzamā platība samazinājās par 20,9%, kas bija ievērojami straujāks sarukums nekā pirmajā ceturksnī reģistrētais 5,7% kritums. Tas liecina par ēku būvniecības apjomu samazinājumu turpmākajos periodos, tikmēr nozares attīstību veicinās infrastruktūras projektu realizācija.

Gada inflācija sadalījumā pa avotiem, %

Inflācija

Patēriņa cenu pārmaiņu dinamiku Latvijā turpina noteikt COVID-19 pandēmijas sekas, un š.g. augustā salīdzinājumā ar pērnā gada attiecīgo mēnesi patēriņa cenas samazinājās par 0,2%. Cenu samazinājumu augustā noteica degvielas, izmitināšanas un aviopārvadājumu pakalpojumu, ar mājokli saistīto preču un pakalpojumu, kā arī mājokļa īres cenu sarukums. Tādējādi kopumā preču cenas š.g. augustā bija par 1,0% zemākas nekā pirms gada, savukārt pakalpojumu cenas š.g. augustā turpināja palielināties un bija par 1,6% augstākas nekā pērnā gada augustā. Tomēr pakalpojumu cenu pieaugums šobrīd ir divas reizes vājāks nekā gada sākumā. 2020.gada astoņos mēnešos kopā inflācija Latvijā bija 0,6% līmenī. Sagaidāms, ka deflācija Latvijā saglabāsies vismaz līdz šā gada oktobrim-novembrim. Tomēr, ņemot vērā cenu kāpumu š.g. pirmajā ceturksnī, gadā kopumā vidējā inflācija būs pozitīva, lai arī būtiski zemāka nekā iepriekšējos gados.

Bezdarba līmenis, % no ekonomiski aktīvajiem iedzīvotājiem

Nodarbinātība

COVID-19 krīzes ietekme atspoguļojās jau šā gada pirmā ceturksnī darba tirgus datus, kad tautsaimniecībā nodarbināto iedzīvotāju skaits bija par 0,2% mazāks nekā pirms gada, bet otrajā ceturksnī nodarbināto skaits bija samazinājies jau par 1,5%. Bezdarba līmenis pēc darbaspēka apsekojuma otrajā ceturksnī pieauga līdz 8,6% un bija par 2,2 procentpunktiem augstāks nekā pirms gada. Šāds bezdarba pieaugums tomēr ir vērtējams kā visai mērens, bezdarba līmenim atgriežoties tikai 2017.gada līmenī un tālu atpaliekot no 2009-2010.gada krīzes laikā sasniegtajiem augstumiem. Kā liecina Nodarbinātības valsts aģentūras dati, laikā no februāra beigām līdz jūnija beigām reģistrēto bezdarbnieku skaits palielinājās par 20 tūkstošiem jeb 34,4%, reģistrētā bezdarba līmenim pieaugot no 6,3% līdz 8,6%. Savukārt kopš jūlija bezdarba līmenis atkal samazinās, bezdarbnieku skaitam laikā līdz 21.septembrim samazinoties par 6,6 tūkstošiem jeb par 8,4%. Uz 21.septembri kopējais reģistrēto bezdarbnieku skaits bija 71,7 tūkstoši un bezdarba līmenis - 7,9% no ekonomiski aktīvajiem iedzīvotājiem.

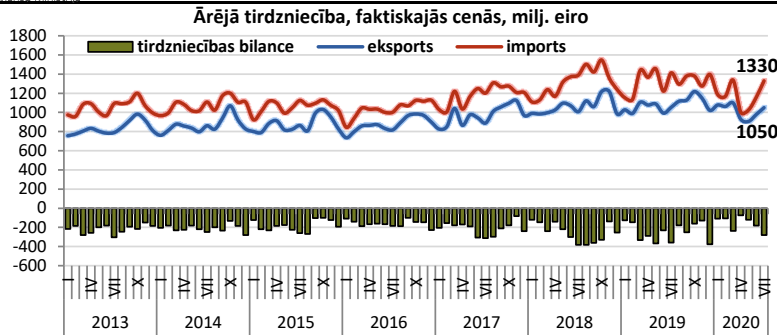
Algu pieaugums, % pret iepriekšējā gada atbilstošo periodu

Darba samaksa, eiro

Mēneša vidējā bruto darba samaksa 2020.gada pirmajā ceturksnī, salīdzinot ar attiecīgo ceturksni pirms gada, bija palielinājusies par 6,6%, bet otrajā ceturksnī COVID-19 krīzes ietekmē pieaugums palēninājās līdz 3,9%. Aprīlī, salīdzinot ar 2019. gada aprīli, vidējā mēneša bruto darba samaksa pieauga par 3,6%, maijā gada pieauguma temps bija viszemākais - 2,5%, bet jūnijā tas pakāpās līdz 5,6%. Kopumā vidējā darba samaksa otrajā ceturksnī bija 1118 eiro, augstākai darba samaksai joprojām saglabājoties sabiedriskajā sektorā, kur tā bija 1138 eiro, bet privātajā sektorā vidējā alga veidoja 1108 eiro. Algu pieaugums otrajā ceturksnī sabiedriskajā un privātajā sektorā bija vienāds un veidoja 3,8%. Nozaru griezumā straujākie algu pieaugumi otrajā ceturksnī bija citu pakalpojumu (sabiedrisko org. darbība, datoru un māsaimniecības piederumu remonts) nozarē - par 14,3% un profesionālo pakalpojumu nozarē - par 8,0%, savukārt izmitināšanās un ēdināšanas nozarē vidējā alga samazinājās par 16,5% un transporta nozarē - par 5,1%.

Dati: CSP, Eurostat, LR Finanšu ministrija, Latvijas Banka

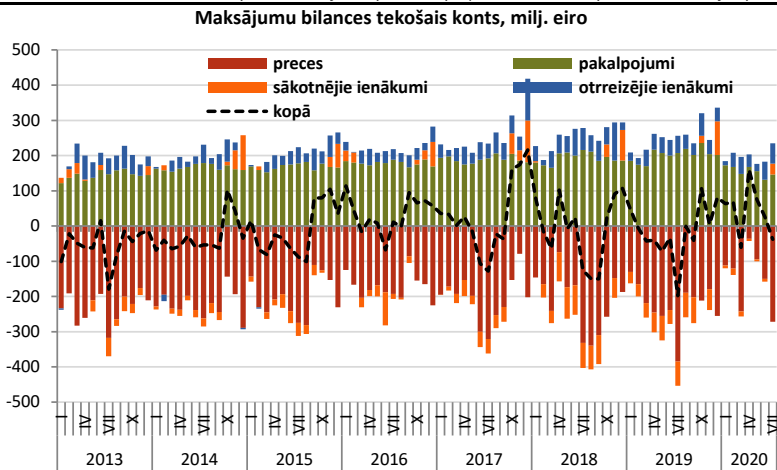

Finanšu ministrija

Ārējā tirdzniecība		
Eksports 2020.g. I-VII	Strukt.	Gada pieaugums
Kopā	100,0%	-3,2%
Pārtika	19,2%	2,4%
Mehānismi, elektroierīce	18,6%	10,2%
Koksne	17,6%	-9,3%
Metāli	9,0%	-4,9%
Ķīmiskās rūp. raž.	8,1%	2,4%
Satiksmes līdzekļi	5,1%	-27,7%
Minerālprodukti	4,3%	-23,4%
Plastmasa	3,6%	0,1%
Pārējās preces	14,4%	-0,8%

Preču eksporta vērtība š.g. jūlijā bija vien par 0,3% zemāka nekā pērnā gada attiecīgajā mēnesī. Pašreizējos COVID-19 pandēmijas apstākļos, kad ārējā tirdzniecība visā pasaulē ir būtiski sarukusi, šādu Latvijas preču eksporta sniegumu var vērtēt kā apmierinošu. Turklāt mēneša griezumā Latvijas preču eksporta vērtība otro mēnesi pēc kārtas uzrāda būtisku pieaugumu - jūnijā salīdzinājumā ar iepriekšējo mēnesi eksports palielinājās par 8,0%, bet jūlijā - par 7,3%. Tas nozīmē, ka COVID-19 krīzes dziļākais punkts ir aiz muguras un būtisks preču eksporta samazinājums turpmākajos mēnešos nav sagaidāms. Preču eksportu jūlijā pamatā negatīvi ietekmēja trīs preču grupas, proti, minerālproduktu, metālu un satiksmes līdzekļu eksporta samazinājums. Savukārt š.g. 7 mēnešos kopumā preču eksports samazinājās par 3,2% salīdzinājumā ar attiecīgo periodu pērn. Lielāko devumu eksporta kritumā noteica satiksmes līdzekļu eksporta vērtības samazinājums par 27,7%, ko negatīvi ietekmēja automobiļu un to detaļu eksporta kritums. Būtiski samazinājās arī minerālproduktu eksports (-23,4%), ko negatīvi ietekmēja naftas eļļas eksporta samazinājums krītošo cenu dēļ un elektroenerģijas eksporta samazinājums saistībā ar elektroenerģijas patēriņa sarukumu. Savukārt preču imports š.g. jūlijā bija par 5,9% zemāks nekā pirms gada, kas bija būtiski mazāks kritums nekā aprīlī un maijā. Kopumā septiņos mēnešos imports samazinājās par 10,7%.

Tekošais konts

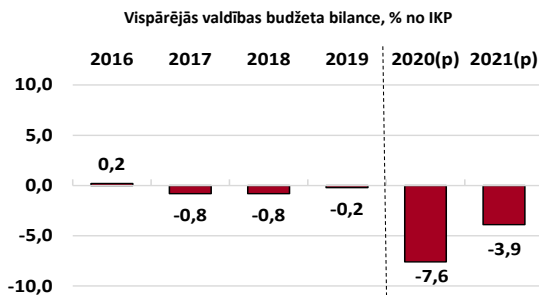
Latvijas maksājumu bilances tekošajā kontā 2020.gada jūlijā bija fiksēts deficīts 38 milj. eiro apmērā, pretstatā 198 milj. eiro deficītam pērnā gada jūlijā. Deficīta samazinājumu galvenokārt noteica izmaiņas preču un sākotnējo ienākumu kontos. Būtiski samazinoties preču importa vērtībai, preču konta deficīts saruka par 113 milj. eiro un š.g. jūlijā veidoja 272 milj. eiro. Pakalpojumu kontā vērojama pretēja situācija. Samazinoties transporta pakalpojumu eksportam un ārvalstu tūristu izdevumiem, pakalpojumu eksports samazinājās straujāk par pakalpojumu importu. Tādējādi pakalpojumu konta pārpalikums samazinājās par 61 milj. eiro. Sākotnējo ienākumu konta bilance uzlabojās par 100 milj. eiro, ko noteica zemāks izmaksāto dividenžu apjoms ārvalstu investoriem. Otrreizējo ienākumu konta pārpalikums palielinājās par 8 milj. eiro, ko labvēlīgi ietekmēja mazākas iemaksas ES budžetā. Kopumā 7 mēnešos maksājumu bilances tekošais konts bija ar pārpalikumu 292 milj. eiro apmērā, ko veicināja preču konta deficīta samazinājums saistībā ar straujo preču importa kritumu, kā arī mazāks izmaksāto dividenžu apjoms ārvalstu investoriem.

Galvenie rādītāji, gada izaugsme (ja nav norādīts citādi)

	18'I	II	III	IV	19'I	II	III	IV	20'I	II
IKP, salīdzināmās cenās, %	1,9	4,6	4,4	4,9	3,4	1,7	2,6	0,8	-1,0	-8,9
IKP, faktiskās cenās, %	5,7	8,5	8,6	9,2	7,0	4,6	4,8	2,2	0,0	-9,9
Inflācija, %	2,0	2,4	2,9	2,9	2,9	3,3	2,9	2,2	1,9	-0,4
Vidējā bruto darba samaksa, %	8,7	8,5	8,0	8,4	7,4	7,0	7,5	6,9	6,6	4,0
Reālā alga, PCI deflators, %	6,7	6,1	5,1	5,5	4,5	3,7	4,6	4,7	4,7	4,4
Nodarbināto skaits, %	1,8	2,0	1,9	0,8	0,6	-0,4	-0,2	0,4	-0,2	-1,5
Bezdarbs, %	8,2	7,7	7,0	6,9	6,9	6,4	6,0	6,0	7,4	8,6
Produktivitāte, %	0,2	2,5	2,4	4,1	2,7	2,2	2,9	0,4	-0,8	-7,5
Mazumtirdzniecība, %	5,4	5,0	3,0	2,7	3,5	3,2	1,0	1,5	2,2	-1,7
Rūpniecība, %	4,5	0,2	2,9	0,9	-0,8	1,4	2,5	0,0	-2,3	-5,1
Preču eksports, %	9,2	14,7	7,9	7,3	5,2	-1,1	3,4	-1,0	3,7	-10,9
Preču imports, %	6,8	11,7	14,2	12,3	7,3	4,9	-5,2	-2,2	-1,0	-21,5
Tirdzniecības bilance, milj. eiro	-507,5	-664,1	-1124,2	-723,7	-606,6	-886,6	-789,0	-665,8	-435,7	-373,4
Tekošais konts, % no IKP	0,0	1,6	-5,6	2,8	0,0	-1,9	-3,0	2,4	1,0	3,8

Dati: CSP, Eurostat, LR Finanšu ministrija, Latvijas Banka

Vispārējās valdības budžetā 2019. gadā deficīts bija 0,2% no IKP, kas salīdzinājumā ar 2018. gadu ir zemāks par 0,6 pp, būtiski uzlabojoties vietējās valdības budžeta bilancei. Pagājušajā gadā vietējā valdībā bija vērojams pārpalikums, straujāk pieaugot iedzīvotāju ienākuma nodokļa ieņēmumiem, bet izdevumiem augot lēnāk. Jāatzīmē, ka 2019. gada deficīta apjoms var tikt precizēts, CSP iesniedzot Eurostat notifikāciju šā gada oktobrī. Šā gada augustā Finanšu ministrija ir aktualizējusi vispārējās valdības budžeta bilances prognozi vidējam termiņam, ņemot vērā Valsts kases datus par konsolidētā kopbudžeta izpildi šā gada pirmajā pusē, aktualizētās nodokļu un ne-nodokļu ieņēmumu prognozes, valsts pamatbudžeta bāzes izdevumus vidējam termiņam atbilstoši datiem uz 2020. gada 31. jūliju, papildus budžeta izdevumus, ņemot vērā līdz šā gada 26.jūlijam Ministru kabinetā un Saeimā apstiprināto atbalsta pasākumu Covid-19 seku mazināšanai fiskālo ietekmi, kā arī aktuālākās valsts speciālā budžeta izdevumu prognozes. Vispārējās valdības budžeta deficīts 2020. gadam tiek prognozēts 7,6% no IKP, kas ir būtiski augstāks nekā plānots likumā "Par vidēja termiņa budžeta ietvaru 2020., 2021. un 2022. gadam" (deficīts 0,3% no IKP), taču zemāks, salīdzinot ar pavasara (deficīts 9,4% no IKP), kad, izstrādājot Stabilitātes programmu 2020.-2023. gadam, jau tika ņemts vērā iekšzemes kopprodukta kritums Covid-19 ietekmē. Valdība ir apstiprinājusi atbalsta pasākumu plānoto apjomu 3,2 mlrd. eiro jeb 11,2% no IKP, no kuriem tieša negatīva ietekme uz vispārējās valdības budžeta bilanci ir 1,3 mlrd. eiro jeb 4,4% no IKP. Līdz šī gada 20. septembrim izdevumi atbalsta pasākumiem ir bijuši 0,7 mlrd. eiro apmērā.

Pēc Eiropas kontu sistēmas (EKS) metodoloģijas

Informatīvais ziņojums „Par makroekonomisko rādītāju, ieņēmumu un vispārējās valdības budžeta bilances prognozēm 2021.-2023.gadā”, apstiprināts MK 18.08.2020

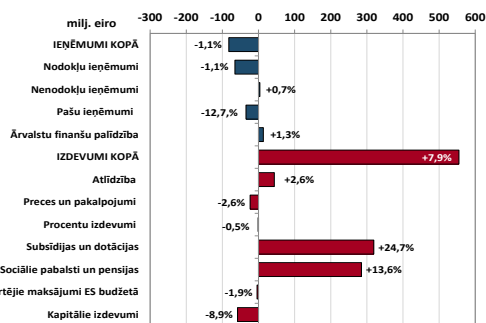
	Konsolidētais kopbudžets			
	2019.gada I-VIII izpilde, milj. eiro	2020.gada I-VIII izpilde, milj. eiro	2020./2019.g. izmaiņas, milj. eiro	2020./2019.g. izmaiņas, %
KOPBUDŽETA IEŅĒMUMI UN IZDEVUMI				
KONSOLIDĒTAIS KOPBUDŽETS				
Ieņēmumi	7651,9	7569,6	-82,2	-1,1%
Izdevumi	7055,0	7609,8	554,8	7,9%
<i>Finansiālā bilance</i>	596,8	-40,2	-637,0	
VALSTS KONSOLIDĒTAIS BUDŽETS*				
Ieņēmumi	6382,0	6364,0	-18,0	-0,3%
Izdevumi	5884,2	6513,8	629,6	10,7%
<i>Finansiālā bilance</i>	497,8	-149,8	-647,6	
Valsts pamatbudžets				
Ieņēmumi	4418,9	4418,0	-0,9	0,0%
Izdevumi	4191,0	4634,3	443,3	10,6%
<i>Finansiālā bilance</i>	227,9	-216,3	-444,2	
Valsts speciālais budžets				
Ieņēmumi	1997,5	1979,0	-18,5	-0,9%
Izdevumi	1763,0	1951,1	188,1	10,7%
<i>Finansiālā bilance</i>	234,5	27,9	-206,5	
PAŠVALDĪBU KONSOLIDĒTAIS BUDŽETS**				
Ieņēmumi	1897,6	1856,1	-41,5	-2,2%
Izdevumi	1798,5	1746,4	-52,1	-2,9%
<i>Finansiālā bilance</i>	99,1	109,7	10,6	

Pēc naudas plūsmas metodoloģijas

*Ieskaitot atvasinātās publiskās personas un ziedojumus, dāvinājumus

**Ieskaitot ziedojumus un dāvinājumus

Konsolidētā kopbudžeta ieņēmumu un izdevumu izmaiņas 2020.gada I-VIII, salīdzinot ar 2019.gada I-VIII, milj. eiro un %

Atbilstoši Valsts kases publicētajai informācijai konsolidētā kopbudžeta ieņēmumi 2020. gada astoņos mēnešos bijuši 7569,6 milj. eiro, bet izdevumi veikti 7609,8 milj. eiro apmērā, tādējādi kopbudžetā izveidojās 40,2 milj. eiro deficīts. Covid-19 pandēmijas ietekmē pārskata periodā zemāki kā plānots bijuši nodokļu ieņēmumi, savukārt valdības apstiprinātie atbalsta pasākumi Covid-19 seku mazināšanai un pieaugums sociālo pabalstu izdevumos veicināja kopbudžeta izdevumu straujāku palielināšanos, kā rezultātā kopbudžeta bilance pasliktinājās par 637 milj. eiro, salīdzinājumā ar pērn astoņiem mēnešiem.

Konsolidētā kopbudžeta ieņēmumi šā gada astoņos mēnešos saņemti par 82,2 milj. eiro jeb 1,1% mazāk kā pērn attiecīgajā periodā, ko galvenokārt ietekmēja nodokļu ieņēmumu (5771,8 milj. eiro) samazināšanās par 65,3 milj. eiro jeb 1,1%. Ieņēmumu samazinājums vērojams faktiski visiem nodokļiem, ko ietekmēja ekonomiskās aktivitātes un nodarbinātības samazinājums šogad.

Ārvalstu finanšu palīdzības ieņēmumi un nenodokļu ieņēmumi kopbudžetā bija tuvu iepriekšējā gada astoņu mēnešu līmenim, pieaugot par 1,3% un 0,7%, veidojot 1044,8 milj. eiro un 512,3 milj. eiro. Nenodokļu ieņēmumu plāns valsts pamatbudžetā pārskata periodā tika pārsniegts par 23,6 milj. eiro jeb 5,7%, jo augstāki ieņēmumi saņemti no valsts kapitālsabiedrību dividendēm, kā arī nepļānoti ieņēmumi no noziedzīgi iegūtu līdzekļu konfiskācijas.

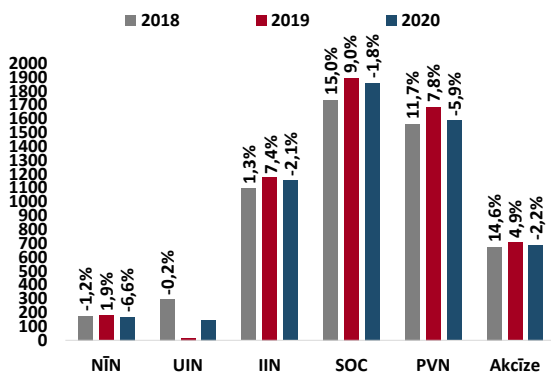
Konsolidētā kopbudžeta izdevumi pārskata periodā veikti par 554,8 milj. eiro jeb 7,9% lielākā apmērā kā pērn. Izdevumu palielināšanos ietekmēja par 319,1 milj. eiro jeb 24,7% augstāki izdevumi subsidijām un dotācijām (1610,5 milj. eiro), kā arī sociālajiem pabalstiem (2381,1 milj. eiro) pieaugot par 285,1 milj. eiro jeb 13,6%. Augstākas subsidijas un dotācijas noteica 100 milj. eiro piešķiršana finanšu institūcijai ALTUM, lai izsniegtu aizdevumus un nodrošinātu finansējumu ar garantijām Covid-19 krīzes skartajiem saimnieciskās darbības veicējiem. Palielinājies subsīdiju un dotāciju apmērs ārstniecības iestādēm, tostarp Covid-19 ierobežošanai. Mērēns pieaugums, kas bija arī plānots, kopbudžetā vērojams izdevumiem atfīdzībai, kas bija par 43,7 milj. eiro jeb 2,6% lielāki kā pērn janvārī-augustā, veidojot 1719,5 milj. eiro.

Vienlaicīgi kopbudžetā janvārī-augustā, salīdzinot ar attiecīgo periodu pērn, ir vērojama izdevumu samazināšanās atsevišķām pozīcijām. Precēm un pakalpojumiem izdevumi samazinājās par 23,2 milj. eiro jeb 2,6%, bet kapitālie izdevumi samazinājās par 58 milj. eiro jeb 8,9%. Šo izdevumu samazinājums pamatā vērojams pašvaldību budžetā.

Dati: Valsts kase, Finanšu ministrija, Eurostat

	Konsolidētā kopbudžeta nodokļu ieņēmumi			Nodokļi	
	2019.gada I-VIII izpilde, milj. eiro	2020. gada I-VIII izpilde, milj. eiro	2020./2019.g. izmaiņas, milj.eiro	2020./2019.g. izmaiņas, (%)	2020.gada izpilde no perioda plāna (%)
Kopbudžeta nodokļu ieņēmumi	5837,1	5771,8	-65,3	-1,1%	91,5%
Sociālās apdrošināšanas iemaksas	1892,4	1858,8	-33,5	-1,8%	93,2%
<i>Valsts speciālajā budžetā</i>	1826,3	1796,2	-30,1	-1,6%	93,2%
<i>1% veselības finansēšanai pamatbudžetā</i>	65,5	62,7	-2,8	-4,3%	94,5%
Pievienotās vērtības nodoklis	1684,7	1586,0	-98,7	-5,9%	86,1%
Iedzīvotāju ienākuma nodoklis	1178,8	1154,0	-24,8	-2,1%	103,6%
<i>Valsts pamatbudžetā</i>	236,9	228,0	-8,9	-3,8%	102,3%
<i>Pašvaldību pamatbudžetā</i>	941,9	926,1	-15,8	-1,7%	103,9%
Akcīzes nodoklis	705,9	690,2	-15,6	-2,2%	87,3%
Uzņēmumu ienākuma nodoklis	18,1	145,7	-	-	76,3%
Nekustamā īpašuma nodoklis	180,5	168,5	-12,0	-6,7%	89,9%
<i>Informatīvi:</i>					
<i>Sociālās apdrošināšanas iemaksas valsts fondēto pensiju shēmā</i>	388,6	383,0	-5,6	-1,4%	-

Kopbudžeta nodokļu ieņēmumu izmaiņas 2020.gada I-VIII, milj.eiro un % pret iepriekšējo gadu

Kopbudžeta nodokļu ieņēmumos šā gada astoņos mēnešos saņemti 5771,8 milj. eiro, kas ir par 65,3 milj. eiro jeb 1,1% mazāk kā 2019. gada attiecīgajā periodā. Nodokļu ieņēmumu samazināšanos ietekmēja ne tikai ekonomiskās aktivitātes sarukums, bet arī nodokļu samaksas termiņa pagarinājumi, ko valdība apstiprinājusi kā vienu no atbalsta pasākumiem. Galvenokārt, nodokļu ieņēmumi šogad samazinājušies krīzes vissmagāk skartajās nozarēs - izmitināšana un ēdināšanas pakalpojumi, transports un uzglabāšana, māksla, izklaide un atpūta.

Pārskata periodā samazinājušies faktiski visu lielāko nodokļu ieņēmumi. PVN ieņēmumi šā gada astoņos mēnešos bija par 98,7 milj. eiro jeb 5,9% zemāki salīdzinājumā ar attiecīgo periodu pērn. Būtisks samazinājums nodokļu ieņēmumos, salīdzinot ar 2019. gadu, vērojams būvniecības nozarē. Būvniecības nozares kopējo nodokļu ieņēmumu samazināšanās saistīta ar reversās PVN maksāšanas kārtības atcelšanu būvmateriāliem no 2020.gada 1.janvāra, kas ietekmēja PVN atmaksu pieaugumu.

Šā gada astoņos mēnešos valsts sociālās apdrošināšanas obligātās iemaksas ir 1858,8 milj. eiro, kas ir par 33,5 milj. eiro jeb 1,8 % mazāk nekā 2019.gada attiecīgajā periodā. Iedzīvotāju ienākuma nodokļa ieņēmumi 2020.gada astoņos mēnešos samazinājās par 24,8 milj. eiro jeb 2,1%, nekā 2019.gada janvārī-augustā, veidojot 1154,0 milj. eiro. To ietekmēja nodarbināto skaita samazināšanās, darbinieku atalgojuma aizstāšana ar dīkstāves pabalstiem, kā arī ar IIN diferencētā neapliekamā minimuma un atvieglojumu par apgādībā esošu personu celšana.

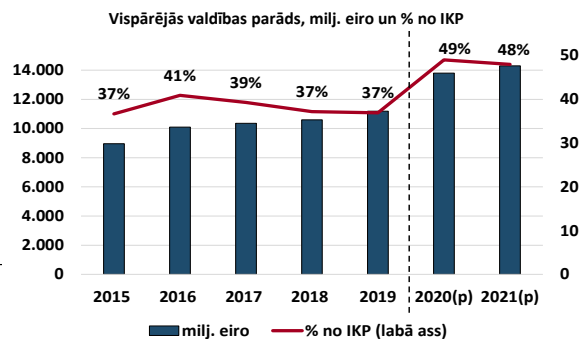
Akcīzes nodokļa ieņēmumi šā gada astoņos mēnešos ir 690,2 milj. eiro, kas ir par 15,6 milj. eiro jeb 2,2% mazāk, ko noteica alkoholisko dzērienu, tabakas izstrādājumu, kā arī naftas produktu patēriņa samazināšanās. Lielākais samazinājums, salīdzinot ar 2019.gada astoņiem mēnešiem, ir ieņēmumiem no akcīzes nodokļa par alkoholiskajiem dzērieniem.

Turpretī, uzņēmumu ienākuma nodoklis (UIN), astoņos mēnešos palielinājās par 127,6 milj. eiro, sasniedzot 145,7 milj. eiro, ņemot vērā, ka UIN ieņēmumu līmenis pērn, pēc reformas ieviešanas, bija ļoti zems (2019.gada janvārī-augustā 18,1 milj. eiro). Ja ņem vērā UIN ieņēmumu svārstības reformas rezultātā, visu pārējo nodokļu ieņēmumi šī gada astoņos mēnešos faktiski bija par 192,9 milj. eiro jeb 3,3% zemāki kā 2019. gada attiecīgajā periodā.

Vispārējās valdības parāds

Šā gada augustā Valsts kase ir sagatavojuši vispārējās valdības parāda prognozi, ņemot vērā Finanšu ministrijas aktualizētās valsts budžeta finansiālās bilances prognozes pie nemainīgas valdības politikas, kā arī aktualizētās iekšzemes kopprodukta prognozes faktiskajās cenās. Ņemot vērā ievērojamo aizņemšanas apjomu pieaugumu Covid-19 seku mazināšanas pasākumu finansēšanai un ekonomiskās atbalsta vispārējās valdības bāzes scenārijā parāda prognoze 2020.gadam ir 49% no IKP un 2021.gadam 48% no IKP.

Šā gada augustā kredītreitingu aģentūra S&P Global Ratings apstiprināja Latvijas kredītreitingu augstajā "A+" līmenī, saglabājot stabili nākotnes novērtējumu. Aģentūra atzinīgi novērtē valdības operatīvu un efektīvu rīcību, ierobežojot Covid-19 izplatību Latvijā un īstenojot ievērojamus pasākumus ekonomikas atbalstam. Pateicoties stingrai fiskālai disciplīnai pirms Covid-19 uzliesmojuma un valsts parāda līmenim, kas ir viens no zemākajiem Eirozonā, valdībai ir nodrošināta pietiekama fiskāla elastība, lai atbalstītu ekonomiku pašreizējā situācijā.

Pēc Eiropas kontu sistēmas (EKS) metodoloģijas

Dati: Valsts kase, Finanšu ministrija, Eurostat